

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Hänninen, Teemu; Jääskeläinen, Anssi; Kosonen, Miia; Räisänen, Tuomo

Title: DAM - Digitaalinen avoin muisti

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Hänninen, T.; Jääskeläinen, A.; Kosonen, M.; Räisänen, T. (2020). DAM - Digitaalinen avoin muisti. Faili 1, 19 - 20.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaisusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Hänninen, Teemu; Jääskeläinen, Anssi; Kosonen, Miia; Räisänen, Tuomo

Otsikko: DAM - Digitaalinen avoin muisti

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hänninen, T.; Jääskeläinen, A.; Kosonen, M.; Räisänen, T. (2020). DAM - Digitaalinen avoin muisti. Faili 1, 19 - 20.

DAM – Digitaalinen avoin muisti

Teemu Hänninen
IT-asiantuntija
Xamk
Digitalia

Anssi Jääskeläinen
Tutkimuspäällikkö
Xamk
Digitalia

Miia Kosonen
TKI-asiantuntija
Xamk
Digitalia

Tuomo Räisänen
IT-asiantuntija
Xamk
Digitalia

Xamk ja Kansalliskirjasto saivat lokakuussa Etelä-Savon maakuntaliitolta kaksivuotisen rahoituksen (486.000 e) ”DAM – Digitaalinen avoin muisti” -hankkeeseen. Tässä artikkelissa kerromme lyhyesti, mistä hankkeessa on kysymys ja mitä uutta Digitaliasta on kenties luvassa tulevina kuukausina ja vuosina.

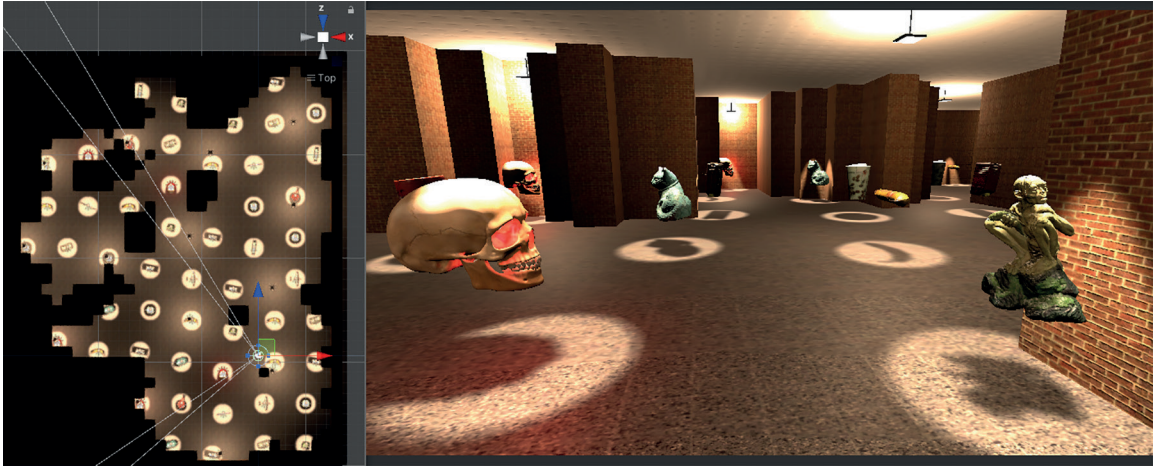
Avoimuus on komealta kalskahtava periaate, joka ei digitaalisten aineistojen kanssa suinkaan aina toteudu johtuen muun muassa lainsäädännöstä. Digitalia pyrkii kuitenkin lisäämään kollektiivisen muistimme avoimuutta tuottamalla yleiskäyttöisiä tuloksia ja edistämällä aineistojen laajempaa käytävyyttä – ei

yksinomaan tietyn yhteistyökumppanin tarpeisiin.

Digitalian perustyötä on edelleen mahdollisuus hyödyntää digitaalisia aineistoja niiden laadusta tai formaatista riippumatta. Xamkin Digitalia-tiimi edistää automatisoitujen ratkaisuiden ja tehokkuuden lisäämistä erityyppisten digitaalisten aineistojen käsittelyssä, konvertoinnissa ja analysoinnissa etenkin massadigitoinnin tarpeisiin. Aineistojen jälkikäsitteily tulee tehostumaan. Hankkeessa kehitetään asiakirjojen sisältöanalyysiä ja kuvavisailon analysointia, ja myös asiakirjaformaattien skaalaa laajennetaan aiemmasta. Kansalliskirjasto yhdistää muistiorganisaation digitaaliset aineistot, niiden käyttäjät ja yhteistyötahot ja parantaa aineistojen käyttömahdollisuuksia. Tätä varten kehitetään

library lab -konseptia eli digitaalisten aineistojen käyttäjä- ja kehittäjäyhteisöä.

Arkistoille ja museoille erityisen kiinnostava osuus on 3D-visualisointi, jossa tietyn aihealueen 3D-, teksti-, kuva- tai videomuotoinen materiaali tuodaan uusinta virtuaalidellisuustekniikkaa hyödyntävään dynaamiseen ympäristöön. Esinettä tai asiaa voidaan tarkastella vaikkapa erilaisissa valaistusolosuhteissa sekä pyöritellä ja skaalata täysin vapaasti. Tavoitteena on yleiskäyttöinen ratkaisu, jolla voidaan helposti toteuttaa virtuaalinäyttelyitä aineistotyypistä riippumatta. Referenssiaineistona käytetään aluksi ELKAN Design-arkiston aineistoja, joita digitoidaan Digitaliaan hankittulla 3D-skannerilla. Otamme mielellämme vastaan myös yhteistyöpyyntöjä

Digitaliassa kehitetyn virtuaalimuseon toimiva prototyyppi.

ja ehdotuksia muista soveltuvista aineistoista.

Museoympäristö luodaan dynaamisesti joka kerta uudestaan, joten kokemus on jokaisella kerralla hieman erilainen. Museon ”vierailija” pystyy tiettyjen reunaehtojen puitteissa myös itse määrittelemään virtuaalimuseon ulkoasua. Museon pääkäyttäjän tehtäväksi jää määritellä polut, joista museossa käytettävät virtuaaliobjektit löytyvät. Jos esitettävällä esineellä sattuu olemaan esimerkiksi Finna-ID, voidaan Finnan sisältämät tiedot esittää saumattomasti virtuaaliobjektin yhteydessä 3D-virtuaalimaailmaan soveltuvalla tavalla.

Digitalian aiemmin toteuttama Helsingin suurpommitusten visualisointi on saatavilla täyden VR-toteutuksen lisäksi sekä omalle koneelle asennettavana 3D-versiona että selaimessa pelattavana versiona. Todennäköistä on, että virtuaalimuseosta tullaan myös toteuttamaan molemmat edellä mainituista versioista. Näin ollen museovisiitti ei ole enää sidottu aikaan tai paikkaan.

Yhtenä haastavimmista kokonaisuuksista hankkeessa on sosiaalisen median arkistoinnin kehittäminen. Tavoitteena on aineistojen jatkokäytön mahdollistava automatisoitu työnkulku sosiaalisen median sisällön talteenottamiseen, analysointiin ja konvertointiin arkistointikelpoiseen muotoon. Kuntaliitto ja Kansallisarkisto valmistelevat parhaillaan seulontasuositusta kuntien some-aineistoille. Suosituksen sisällöstä riippuu, millaista teknistä toteutusta lopulta tarvitaan. Sosiaalisen median arkistoinnin osalta potentiaalisia kumppaneita Digitalialle ovatkin suuret kaupungit Twitter-tileineen, mutta poissuljettua ei toki ole muidenkaan yhteistyökumppaneiden mukaantulo. Kannattaa siis olla yhteydessä Digitalian tiimiin!

Some-arkistoinnin problematiikkaa on jo aiemmin käsitelty kattavasti, myös *Failissa* (Kirmo & Kosonen, *Faili* 4/2017), mutta toimivia ratkaisuja on ollut esillä vähemmän. Perusongelma on taannoisin artikkelin väliotsikossakin mainittu ”Kuinka arkistoida vuorovaikutusta?” Tiedon hallinnan käsite istuu

huonosti sosiaalisen median aineistoihin, mutta arkistointi edellyttää, että aineistoon kohdistetaan toimenpiteitä, joilla sitä voidaan hallita. Oman mausteensa tuovat palvelujen muuttuvat ja ei aina niin yksinkertaiset käyttöehdot. Postaukset ovat perinteisiä asiakirjoja sosiaalisempia: niitä kommentoidaan, jaetaan ja poistetaan, niitä voidaan elävöittää medialla ja niistä voidaan tykätä. Koko tämä kokonaisuus pitäisi voida säilyttää, jotta tulevien vuosikymmenten historiantutkijat saavat aineistosta irti muutakin kuin tyhjät kuoret.

Lisäksi Digitalia jatkaa avointen opas- ja ohjemateriaalien tuottamista digitaalisen tiedonhallinnan ja arkistoinnin saralla, kansalaisten digitaalista jalanjälkeä unohtamatta. Oppaita ja videoita kootaan verkkosivuillemme digitalia.xamk.fi. Sivuilta löytyy Digitalian julkaisupankki, johon on koottu julkaisut vuodesta 2015 alkaen. Aktiivista julkaisutoimintaa pidetään yllä myös DAM-hankkeessa – ja *Failin* sivuilla.